

imitatione sola. Sed sicut Christus occulta gratia sua inspiratione justos nos efficit, ita & Adamus occulta naturae deprivazione, corruptela, tamen nos constituit peccatores.

Sed & alius Scriptura locis nititur Ecclesie Catholice fides de peccato originali, feliciter Davidis oraculo, psal. 32. Ecce enim in iniquitatibus conceperus sum: & in peccatis consiperit me mater mea. S. Hieron. verit. in iniquitate secundum vim Hebreis vocis. Nec vero iniquitatum, in quibus conceperus es, nomine, parentum peccata inellexeris David: cum ex sancto conjugio, non ex adulterio, auctoritate

nicatione fuerit progenitus. Faleum dogma Catholicorum, & Jo: Baptizet Christum iudicantis oraculo. (Ios. 1.) & Agnus Dei, Eas qui tollis peccatum Mundi. Peccatum a S. Præcursor expidum, commune Mundo; id est, hominibus omnibus, peccatum est ad quod præcepte tollendum & remittendum Filius Domini carnem attulit. Idem constituerat ex Ep. 2. S. Pauli ad Cor. cap. 5. & 10. inquit propter omnes mortuus es; ergo omnes mortui sunt; sed propter omnes mortuus es Christus; & qui vivunt iam non sicut vivunt, sed si, qui præcepta mortui sunt. & resurrexit. Et hoc omnes Angelorum, missio certissime colligitur, omnes

hoc enim Appositus ratione certum coniungit, & sicut & singulos homines, etiam ipsos infantes, mortui esse morte peccati: siquidem Christus, qui pro mortuis dumtaxat id est, pro peccatoribus mortuus est, per parvulus etiam et mortuus. Item ex Epistola ad Ephesios c. 2. Eramus, inquit apóstolus, natura filii ire, sicut & ceteri. Id est, prima natura nostra origine, five ex nativitate, non confunditur, & imitatione, id est Dei, ac vindicta obnubilaveramus. Ita postea, ac vindicta Dei obnoxios nemo est nisi ob peccatum: nascuntur igitur omnes homines cum peccato. Haec loquitur Ecclesia Catholica ubique diffusa ita tempore intelleximus, ut ex Patrum omnium confessantibus testimoniis conseruimus, quibus etiam origine peccatum 5. Ad probavit in Libris adversus Pelagianos editis. Plurima de his Fidei Dogmate ex doctrina Patrum suppeditabili Discretatio nostra De peccato originali contra Pelagianos, que prius est in Panoplia adversus Hæres Sæculi scilicet 5. Historia ecclesiastica ejusdem Sæculi p. 2.

IV. Lumen confirmationis eravissimum, quibus Pelagianis

14. Tunc Confitebitur Nationes glorificantes, quae non singuli-
num errorem & Ang. impugnavit, eligit. Prima fuitur
forma Baptismi, & sacer Ritus Ecclesie in eo jam ab
antiquo usurpati ante Pelagianorum ortum. Car enim in re
missionem peccatorum confertur, semper collatus est Et
peccatum etiam infantibus, si nullo peccato sunt obstric-
tus. Quorums Exorcismi, & Exstuficationes, & Abrenuntiationis
tanze, si diabolus eis non dominatur? Quia vero ratio
in ea dominatur, & ne possit esse immobile.

ipsius dominatus, si a peccato sunt immunes,
Ratio altera famularum ex parentum Christianorum sollicito-
dine, ut Baptismum filii procuraret, et ex Ecclesiæ Tra-
ditione à Apostolis derivata; quæ ipsa; et si a paro re-
censit, confundent illam tempore docuit; ne ab æternis vita-
lis & Regno colorum excluderetur, secundum illum Salvato-
ris nostri Sententiam: *Nisi ergo renatus fuies ex aqua,*
Sp. San. non intrabis in Regnum colorum. Optimus pro-
prio, iustissimumque Deus homines ad imaginem suam con-
tulit, & propero æternam Beatitudinem, quæ Regnum cen-
sus est, ad ea non excluderet immortales & infantes.
Sunt autem infantes, etiam cum e vita rapiantur non satis
pro Baptismo, si peccatum originis in eis nullum esset:
quidem nulla percepit operis committerant.

Tertii ratio petitur ex miseriis corporis. Grave enim
Iud jugum, quod est super filios Adam a die exitus eius
mitem coram, injuriam proflus esset, si nullius peccati
res infantes infantes. Injustus, inquam, videtur Deus, si
miseris creaturis innocentes addixisset. Quid argumentum
Ethanis ipsos ita permovit, ut quamvis per suorum
pecuniam ignoraverint, ex humana tamen natura conser-
vione judicaverint infontem non esse hominem, qui
annum est ad deditus. Hinc admittit in superiori de vita
commenti sum pecatas ab eo, qui ad ipsas vitas
tum ad labores, & molestias damnatus videtur. Hinc
Augusti, Lib. 4. *Canticum Julianum*, cap. 15. verset
Ethanorum Vates, & Philosophos, qui errores, misere-
que humana vita ad eum Dei iudicium retinuerant,
Christianum Dogma accedente ait: proferique infinge ex
ceruoso Hortensio testimonium, qui probat Ethanis illos
loophos grave jugum super filios Adam, & Dei potest
jutitiamque vidisse, etiamsi gratiam, que per Mediatis
liberando dominibus concessa est, non videtur
eum ab aliquo sceleris suspecta in vita superiori, per-

rum luendarum causa natos esse dixerunt, verumque illud Aristoteli dictum; Sic enim nos corporis conjugato, ut a praedictis Estraci corpore viva cum tuis conjugebantur. Et c. 12. cum Cicerone adficeret: Nos u' a matre, sed u' a noverca natura ede esse hominem in vitam, corpore nudo, fragili, & in animo anxio ad molestias, humili ad timores, molles labores, prono ad libidines, in quo tamen infestas somnioribus quidam divinis ignis ingenii, & mentis: tum jungit S. Aug. Non hoc auctor ita male viventium motus esse dicit, sed naturam potius accusavit. Rem vero etiam ne leviter. Latebat enim semper, cur eset gravata; super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum,

*in diem sepulture in matrem omnium: quia facris litteris
non eruditus, ignorabat originale peccatum.*

V. Quamvis propter filium non portare iniquitatem patris Dominus absolvit Eccl. 18. non sequitur, quod peccatum origine ex Adam non contrahatur omnes homines. Non portat quidem filius iniquitatem patris, qui nullatenus fusa sit, sed tamen portat iniquitatem patris, qui facta est fusa, vel imitatione, vel activitate. Peccatum suum Adam alienum ab *Proprietate actionis*, nostrum est autem *Contagiosum propaginis*, ut loquitur S. Aug. Lib. 6. contra Iacobianum, cap. 9.

VI. Ex his Apostoli verbis ad Romanos c. 5. Sicut per inobedientiam unius hominem peccatores constituti sunt multi; sic et per unius obediendum iusti constitutior multa; per etiam colliguntur Pelagiani. Adam peccatum omnibus non imputari, sed illis tantum, qui ipsum peccatum imitantes. Vocabulum enim *istud*, *multi*, ex loci enim significavit, quod omnes, ut ex Verbo procederent liquerat: *Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem procedit; sic et per unius iustitiam in omnes homines in iustificationem vita.* Sic respondet S. Aug. Lib. 6. contra Julianum, c. 4.

VII. Fructu vero quis obiecere: Sine voluntate nullum esse posse peccatum: Nullum ergo est in parvulis, qui proprie voluntatis, liberarie arbitrii usum non habent. In proprio enim Responsum est: sine voluntate propriæ nullum esse peccatum propriæ actionis; sine voluntate alienæ nullum esse peccatum originis. Peccatum itaque originalis non est sine voluntate primi homini, quia feminus est ut & in illo effectus, & in omnes transfert, ut loquuntur S. Aug. Lib. 2. De Nupt. & Concupisc. c. 28. Nam fuit Adam, & in illo fuiimus omnes: Perit Adam, & in illis omnes periremus: inquit idem Pater Lib. 1. Operis imperfecte contra Iudauianum, c. 46. Quod S. Ambrosius verba sunt, ut ibi dedit mones, Sicurus ergo Israel erat in lumbis Abraham patris suis, quando est decimatus, id est, quando decima dedit Melchizedech de preciis, & idem etiam in illo decimatur fuit, five decimas dedit, ut ratiocinatur Apofolus ad Hebreos c. 7. Ita in lumbis Adam fuerunt omnes, qui ex illo fuerant per concupiscentiam carnis oririundi, adeoque Adam

peccante, & ipsi ejus voluntate peccaverunt. Hinc *S. Augustinus*, lib. 1. *Retractationum*, cap. 13. ait: *Et illud quod in par-*
ibili dicitur originale peccatum, cum alio non usur-
abitur voluntatis, non absire vocatur etiam voluntati-
rum, quia ex prima bonis mala voluntate contrahit
factum est quoddammodo hereditarium.

VIII. *Verum, inquit, quia ratione fieri posset, ut pri-*
merentes banzatu peccatum originale, quod ipsis dimis-.

rentes baptizati peccatum originale, quod ipsi non possunt, et transfundere non possunt, quod non habent.

Resp. Et si humana ratione comprehendendi non possit, non minus verum esse, nec minus credendum, cum a Deo qui summa Veritas est, nec fallere potest, aut falli, si in Scripturis Sacris & Traditione reveratum. Nam & i-

ipso natura multa Deus occulare voluit, quorum rationes
assequi non potest humana mens. Utique tamen id ex-
plicari potest obviis exemplis. Si enim pala, que tan-
diligenitus separatur a tritico, manet in fructu, qui de pu-
bito tritico nascitur; si de oles nascitur oleaster; si prae-
cipuum, quod per circumflexum austerum, manet in eis
quos generant circumflexi homines; si ex Christianis an-
Christianis generantur, quid mirum, si peccatum, quod man-
tinetur per Baptismum, in eos transfunduntur, quos genu-
erantur, vi quadam tabida concupiscentia? Renovari ne-
que parentes, non ex primis novitatis, sed ex reliquo
iustificari conantur: & filii ex parentum religia et
fate toti veteri, & in peccato carne propagati, damnatione
vetri homini debitum Sacramentum spiritualium Regenerationis
& renovationis evadunt (inquit S. Aug. Lib. 2. de Peccatis
terris Meritis, & Remissione, c. 27.) Qui & prolati in
exemplis traditionem originalis peccati a parentibus, quibus
in Baptismo dimisum est, explicat Lib. 3. cap. 8. & Lib.
Contra Julianum, cap. 6. Et ex concupiscentia, in qua
carnis gignitur peccator adhuc aet. nullus, & ortu novem
sed recte versus: Homo a Creatore, captivus a deceptor
indigenit Redemptore. Ex hac concupiscentia, quod nascit
uniquer Mundus, non Deus nascitur: Deus autem nascitur
cum ex aqua; & Sp. & renascitur: Hujus concupis-
centiam Regeneratione sola dimittit, quem generatio trahit
(inquit inde Doctor Lib. 1. de Nuptiis, & Concipi-
tia, cap. 19.)

IX. Anima quidem pura, & innocens a Deo creatur, creando corpori infundatur; sed ut primum infatu, eo tamquam in initio vase corruptitur: sicut si flos in eo factio feratur, quantumvis natura sua pulcher sit, elegans, virtutum quoddamque asper latet contraire. sicut anima, si corpori vulnerato, vel flammis circumdata, & ardentibus conjugenter, mox doleret: ita cum ini- datur corpori, in quo peccati quoddam gerente est, quis Adamo propagatum fuit, & sic patr homini ex Adae progeniti, in quo ut in capite, ut in radice, ut in fo- vietata natura est, peccati labem statim contrahit. Quia- vis igitur concupiscentia in baptizatis remanens non fit catum, quia reatus ejus Baptismo remissus est, & gerente

est peccari, & per ipsam peccatum originale traditur. Unde S. August. Lib. 5. *Contra Julianum*, cap. 18. *affectionis malis de subfustatione ad substantiam non emigrando transi, sed quodam operante contagio, id est concupiscentia affectu, sicut de parentium moribidis moribus oboles precurvat. Non enim continuo fanatur in Baptismo concupiscentia carnis infirmatas, sicut constinuo reatus ejus absoletur.*

X. Cum peccatum origine in omnes homines derivari ab Adamo Catholica Fide credamus, Christum, qui *saudus sanitorum* est, *impollutus*, *segregatus a peccatoribus*, excep- pum, eadem fide creditur; quia sine concupiscentia con- ceperunt, non ex virili semine, sed de Sp. Sancto. Ia. de S. Aug. Lib. 1. de Nuptiis. & *Concupsitio*, c. 24. scribit: *Ex hac concupiscentia cornis: tamquam filia peccati.* Et quando illi ad turpia conseruitur, stiam peccatorum ma- tro multarunt, quemque nascitur protus, originali est obli- gata peccato, nisi in illo renascatur, quem sine ipsa concupi- scientia Virgo concepit. Propterea quando nascitur est in carni dignata, sive peccato subiit ab natu; Et cap. 12. iudicium Libri de Christi secundum carnem conceptu disputans: *Silus, inquit, ubi nupcialis concubitus non fuit: quia in carne peccati fieri non poterat sine illa carnis pudenda concupis- centia, qua accidit ex peccato; sive quia concipi voluit: qui si- curum erat sine peccato, non in carne peccati, sed in famili- radine carnis peccati: ut hinc etiam docetur; omnem, qua de concubitu nascitur, carnem esse peccati: Quodammodo que- la, que non inde nata est, non fuit carne peccati.*

XL. Exponimus etiam B. Dei Mater Virgo Maria, non

1570. edita Constitutione, qua mandatis induper. *Quatenus nemo cuiuscumque ordinis, gradus, conditionis, vel dignitatis, existat, ut popularibus Con- ciliaribus, vel ubicumque promissa virorum, & mulierum multitudine conveniente solet, de hisque controversie alterutra parte disputare, rationibus, vel Doctorum auctoritate afferendo propriam sententiam, & contrariam refleundo, aut impugnando; vel de hac ipsa questione, cathevisis pietatis, aut necessi- tatis praetextu vulgari sermone scribere vel dictere pre- sumat. Qui contra fecerit, Suspensio panam a Divinis ipso facto abque nova declaratione incuras, si modo fuerit in Sacris Confessibus; & quocunque præterea gradu, sive di- gitate, vel administrationis fungatur, illis omnibus sibi ipso iure privatis. Et ad eadem, vel similia munera obivisa eterna perpetua inhabilitatis causa, ipso facto stribnevis, super quibus nisi a Romano Pontifice pro tempore existente dispu- fari, sive absolvii non possit. Ceterum graviter illa per- stingit S. Pius V. qui *Cute de glorio gloria Virginis Mariae Concepione sermo incidere, tam periniciare pro alterutra par- te contendunt ac si de illis Dogmaribus esset, quae corde cre- dare ad sufficiens, ore confiteri ad salutem necessarium es-**

B. Virgo *Maria excepit spiritum de Mariâ Virgo, scilicet, quia quidem a lege, & debito contrahendi originalis peccati, & a parenti utriusque commixtione genita, & a Christo qui redempta est; adeoque peccati originalis labe contaminata era, nisi cum animam uberiori gratia præventam, munivit, ornatum corpori Deus insuffidisset; sed excipitur a peccati originalis adhæsione: idest, spectata communio hominum ex Adam per feras utriusque commixtione propagatoria force, contrahere vitium originale debuit; sed ille latre revera non contraxit, Christi Redemptoris gratia servante. Unde haec verba coelestis Spei in Canticis illi auctoritate: *Quoniam tu es misericordia nostra, et in te speramus, in te confundimur omnes nos, et in te confundimur omnes nos.**

Cant. 4. *commodat Ecclesia: Tota paucis es, & mancū non es in te. Et certe cum B. Virgo peccatum actualē nullum omnino committerit, etiam veniale, ut tenet Ecclesia Fides in Tridentinā Synodo lxi. & can. 23. expedita, utique docet S. Aug. Lib. de Natura, & Gratiā, cap. 36. Pelagiū dictum approbans, afferentes, *Nescie esse peccata confiteri Domini in Salvatoris nostri Matrem sive peccato: ac subiungens, De S. Virginis Maria, propter honorem Domini, nullam proufer, cum de peccatis agitur, habere vole que- fiassem. Cum, inquam, B. Virgo nullo peccato actualē, etiam veniali, fuerit contaminata, recte colligetur illam ab originis quoque peccati libe ruisse exemptam.* Ex originalis enim peccati mascula femeū contracta consequens est peccatum actualē, ut docet S. Aug. Lib. 5. *Contra Julianum*, c. 15. de Christi si loquens: *Prudē peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset. Nam propterea nullus est hominum praeor ipsum, qui peccatum non fecerit grandioris: at- tis accessu, quia nullus est hominum praeor ipsum, qui peccatum non habuerit infantilis etas exortus.* Cum itaque Virgo Deipara peccatum non fecerit grandioris etatis accessu, ut credit Ecclesia a seipso, illam peccatum non habuisse infantilis etatis exortu, & originali mascula penitus caruisse. Id quidem ad fidem non spectat, variazione sunt ea de Constitutio-nes de Conceptione B. Virg. anno 1566. edito Diplomatico, quod incipit, *Règ. Pacificis*, approbat, confirmavit, innovavit: ac prater supradictam Constitutionem p̄nas respecti-ve ipso facto incurritas, etiam concionandi, publice legendi, fera docendi, & interpretandi facultate, ac voce aviva, & passiva in quibuscumque electionibus, ex ipso, absque alia declaratione privatum existere statut, ac decrevit, qui Pontificis illas Constitu- tiones violaverit, neconon perpetua inhabilitatis ad con- cionandum, & publice docendum posse incurreare, a qua- bus solus Ponitus absolvete, seu dispensare posse.*

Gregorius XV. Anno Christi 1622. die 24. Maii decrevit, ac præcepit, ut imponeretur, donec Articulus hujusmodi a S. Sedē Apostolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem suam & Sedē Apostoliticam fuerit alterius ordinatum, nullus audeat in publicis Concionib⁹, Lecturebus, Conclu- sionibus, & aliis quibuscumque Actibus publicis affere, quod B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali, aliquin obnoxium fore Censuris, & penis in Constitutionis Deincepsorum suorum expressis. Alteram tamen opinio- nem fe propterea non reprobare, nec illam ei prejudici- um inferre velle declaravit. Ultius sub eisdem Cen- suris, & penis mandavit, ac negativam opinionem, vide-

Immaculatae
B. Virginis
Concep^{tio}n^e
fidei sum-
mam non
speciat.
Id quidem ad item non spectat, variaque sunt ea de
re Theologorum Catholicorum opiniones; sed in eam pro-
panefit eis Ecclesia, quæ Dei Matriam sine peccato conce-
p^{tio}nem assertit. Unde item Conceptionis ejusdem B. Virginis
Sacrario publico, & solemnem Ritu ubique celebrandam con-
stituit sexto Idus Decembri, cuius Titulus IV. Missam, & Offi-
cium Canonicum proprium decrevit, iisdem attributis Indul-
gerantibus, quas Ubancus IV. instituto ab eo solemnem Fello
Corporis Christi, & ejus Officio Ecclesiastico concesserat.
Quod ex illius Constitutione constat edita anno 1576, qua
universos Christi Fideles invitavit ut *De ipsius Immaculata
Virginis mira Conceptione Deo gratias, & laudes referant.*
Cum vero postea vobissemus ea de re efficeret contentio,
se mutuus altercationis turbata pax, & tranquillitas vi-
deretur, quibusdam remere predicanibus, ut scriberentur,
et possemus inservire, ut negativam opinionem vide-
llet, quod non fuerit conceptus cum peccato originali,
in predictis publicis Actibus afferentes, aliam opinionem
non impugnat, nec de ea aliquo modo agant, seu tra-
cent. Prohibuit pariter, ne in sermonibus etiam privatis,
& colloquiis, Scriptis, aliquis audeat afferre, quod ea-
dem B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec
de hac opinione affirmativa aliquo modo agere, seu tratta-
re, iis tamen exceptis, quibus id a Sede Apostolica fuerit
concellum. Omnibus denique, & singulis perfidis Ecclesi-
asticis, tam facilius, quam cuiusvis Ordinis, & Infiltrati
Regularibus mandavit, ac precepit, ut in Sacroficio Misericordie
Sacrificio, ac divino Officio celebrandis tam publice, quam
privatum, non aliis quam *Conceptionis* nomine utantur, sub
iisdem Censuris, & penit. ¶

In Questione de B. Virginis Conceptione, ne neutrali opinioni non existentibus, sed per ecclesiasticis, ut per ecclesiastis, sunt peccati mortalia iniuncta.

omnes illos, qui tenentes, aut assertentes Gloriosam, & Immaculatam Dei Genitricem ab originali peccati macula suisse conceptam, mortaliter peccare, vel esse haereticos; idem Pontifex huic diffidio intercessit an. 1483, edita Constitutione altera, que incipit, *Grave nimis, quo hujusmodi afferentes ut falsi, errornes, & a veritate penitus alienas dantur, & Predicatorum Verbi Dei, & quaecumque alios, qui haec predicante, vel affirmare praefumfarent, Excommunicationis Sententiam ex ipso incursum declarat, a qua ab alio, quam a Romano Pontifice, nisi in mortis articulo nequeant Abfolitionis Beneficiis obtinere. Similiter omnes, per eos cursum subiecti eos, quia usi fuerint afferre, conterian opinione tenentes, videlicet Glorio, san Virgilius Mariana cum originali peccati suisse conceptam habuisse covenient, vel peccatum incurvere mortale: cum nondum sit in Romana Ecclesia, & Apofolica Sede decimus. Utramque Sixtus IV. Constitutionem confirmavit Tridentina Synodus. Not. Alex. Theol. Tom. II.*

tempore transiit omnes & largi globoe quae erga-
vit. Et a transiit nisi affinerit, illa transiit igne, de-
quo sit Angelus, purgari non posset, sed eterna illam
flamme sita allo remanso crucifixum.

Quis autem sit minima peccata, licet omnibus nota sint,
ramen quia longum est, ne omnia relinqueretur, operis, & ex
eis vel aliquo nominem. Quisquis aliquid aut in eis, aut
in potius plus accedit, quam necesse sit, ad minima peccata u-
nari possint. Quisquis placet legitimam peccata.

Respondebat secundum S. Aug. cum sit: Quis cum aliqua
peccata impunita peccata ex ea periret? Quiscum cum corpora
se sit suorum, alii se tantum præcipue volunt, & non uno
ad aliis tardius ex Ecclesiast. surgit. Quis enim excepto gravissimum
peccatum, non sunt suorum? Quis enim in carcere clausus?
& in vinculis quis non iustus regeneratur? Quis enim infor-
mat curiosus visitatur? Si discordat ad concordiam responso-
re neglegitur. Si plus aut proximum, aut proximam, auxiliu
aut servitum exponatur, quam sparet, si amplius fac-
tum blandientur quam expedit. Quis enim magis personam
ex voluntate, aut ex necessitate adulteri voluerit. Si pauperes
eius, utrumque eum non accedit, aut nimium delicia, &
aut sumptuosa sua concilia preparaverit. Si enim in Ecclesiast.
aut extra Ecclesiast. fulsis eius, de quibus in die quin-
decimatis reditudo est, inveniatur. Si enim incaute juramus,
quod non hoc per aliquam peccatum implire non poterimus, ut
perjuramus. Et cum omni faciliter, vel ceteris uide-
dicimus, cum scriptum sit: Neque maledici Regnum Dei
possidemus. Et cum aliquis saliscum temere, quod tam
plurimum nostra, ut credimus, comprobavit, sine
laudib[us] delinquimus. Hoc enim & his similis ad morta-
limum.

Nath. San. Peccata pertinet non dubium est, que scitur aix, enu-
moriat nisi possunt. Et quibus non scilicet Populus Christianus
pertinet, sed eis, nunc sanctiorum immortali est, nisi ali-
quando, aut poterit. Quibus peccata licet occidi animam
non reprobamus, ita tamen cum velut quibusdam pugnali,
& quibus horrenda statim relinquit, deformant, ut eam
ad amplexus illius Sponti eccl[esi]i aut vis, aut cum grandi
confusione sentit remittuntur: de quo scriptum est: Aplicavit
sibi Ecclesiast. non habentem masculum, aut rugam. Et idem
continuit orationem, & frequentius festinat. & largioris
eleemosynas, & praesertim p[ro]digiosas erunt, qui in
nos peccato, agnoscere redimuntur, ne forte finali colligantur
multum faciant, & degenerant animam.

Daj. dam- Denique Natus est peccatum ex natura animali, sed om-
ne peccatum mortis eternam. Vigefimus est inter-
Art. Michaelis Bal. & S. Pie V. & Greg. XIII. dominatos.
Hunc nihilominus affectio faveri quippe obiectum S. Basili-

Num. 5. Ium in primis brevioribus, ad interrog. 213. scribentes:
Primo circa illius causam, differentiam hinc majorum, &
minorum peccatorum, n[on] quatuor in Novo Test. reportis.
Favere videat & illud S. Aug. Lib. 2. De Peccatis
mortis. Et Remissione, cap. 3. Itemen: Quis cum aliquis
causa veniali spe ad ipsa f[ac]ta f[ac]ta est, & propter
peccato d[omi]ni d[omi]ni eternam. Et itemen ex*admissio-*
reversio d[omi]ni eternam. Et item illud ejusdem S. Doctoris Lib. 9.
Confessionum, c. 13. We etiam laudabilis vita hominum,
si remota misericordia dificitur eam.

Verum facilius ad hoc testimonia responso. Ad primum
enim respondetur, memini S. Basili. hinc esse, quod non
repertus est heretikeris disjunctio, & minorum peccatorum in
eo posita, quod minors contemni debent, ut libenter committit, gravissima d[omi]ni tanta caverit: non autem quod nullum
proficit inter alia differunt reperitur. Id confitetur interro-
gatore, cui respondet, h[ab]et vero concepta: Quandoq[ue] si
par est cum illis, qui cum majora peccata declinunt, min-
era perire, ac si n[on] resor, committunt? Quo lentiudine
interrogatio. Et dicitur: Nihil omnino tamquam minu-
sum contemnitur. Et in Phil. 6. Domini ergo sunt memori-
us. Et eadem in panico numero, quod admisit peccata,
lesister, ac sanctorum aliquis usq[ue] moratur. Non u[er]o plu-
recesserit gravioraque peccata, iuxta proportionem conse-
quentis peccati intendi soleat anima agatur.

Ad primam S. Aug. locum respondetur, illum ita scri-
pisse, non quod existimat peccatum veniale prenam averti-
nam mereri, sed quod nemo certo fecit, ut peccati ali-
cujus lethali non sit rei: quod peccata venialis lentiudine
ad mortale disponunt. Nam S. Aug. laudat Apolito Ja-
cobii sententiam: Quicunque totam legem transcurrit, offen-
dat autem in uno, factum est omnium rei, de peccato mor-
tali d[omi]ni intelleculle, quo a caritate excludit homo,
confit ex Ep. illius 167, alias 29, ad S. Hieronymum scri-
pit. Necesse tamen est, ut imperata misericordia judi-
cium, quia Regnum celorum adipisci non possimus, nisi
Christi sanguine a peccati venialibus emundari. Quia
misericordiam patet misericordie, & pietatis operibus quod-
dammodo debemus fieri fecit. Et integrum S. Aug. locum:

Peccatum actualis alia commissionis, alia omissionis.
Peccatum commissionis est actio prava, quia id fecit ho-
mo, quod lex prohibet, sicut cum occidit, mordet, &c.
Peccatum omissionis est prætermissio boni, quod lex pre-
cipit, ut cum rem alienam non retinet, eleemosynam non
erogat, statu[m] preciis non recipit, sarcina non audit, &c.
Prout

Prout nomine peccati simpliciter, posterior nomine deli-
cti, in Scriptura Sacra interdum significatur. Lev. 7. 7. Si-
ent pro peccato offerto hostia, ita est pro delicto. Et c. 14.
13. Sic et pro delicto ad Sacerdotem pertinet hostia. Quia autem in carnem fuit, sicut etiam spiritus: Qui uer-
o secundum spiritum fuit, qua fuit spiritus, sentiuntur. Qui autem in carne fuit, Dei placere non possunt. Ver-
antem in carne non est, sed in spiritu, si uerum spiritus
Dei habitas in ipsis ... Ergo fratres debitos sumus non carni, ut secundum carnem vivamus: Si enim secun-
dum carnem vixeritis, morietis: Si autem spiritu facta
carnis mortificari, vixetis.

Alio sensu paulo minus communis dicuntur peccata cat-
enaria, quia circa res corporeas, & externas venturam. Sie
avaritiam inter peccata carnalia recentet Apol. ad Ephes.
5. 3. Fornicatio, & omnis immunditia, aut avaritia nec nos
minutus in ipsis fuit debet sanctos, aut turpitudine, aut
stolidum, aut fornicatio, aut carnis luxuria.

Strictiores tandem acceptio[n]e peccatum carnis luxuria di-
cuntur, vel quis in delectatione carnis omnium maximis con-
sumatur, vel quis in hujusmodi peccato ita servit anima corpori, ut nihil aliud homini tunc cogitare licet, cum
in fidem illam volupatem immergitur est.

ARTICULUS VIII.

Peccatum aliud est in Deum, aliud in seipsum, aliud in
proximum.

Cum enim peccatum omni sit defectio ab ordine, triplex
autem ordo in homine esse debet, scilicet: ordo ad
Deum, ad seipsum, & ad proximum, recte dividitur pecca-
tum ex parte eorum, in quo peccatur, in peccata contra
Deum, contra nos ipsos, & contra proximum.

Quamquam vero omnis peccata generali quadam ratione peccata in
contra Deum, quia sunt transgressiones legis externe Deum.
illa tamen peccata proprie dicuntur contra Deum, qui di-
recte, & immediate contra divinam illius Majestatem pa-
ulant, aut defeciones sunt ab ordine illo humani ratione
superiori, quo homo specie in Deum ordinatus: five
quod prevaricatio fuit divinae legis in his, que deben-
tur soli Deo. Huius generis sunt idolatria, heres, des-
peratio, vel presumptio de misericordia divina, odium
Dei, blasphemia, sacrilegium, impietatis, & generatis
quaecumque Theologis Virtutibus, Religioni, & Precenti-
bus, quia justitia quedam est homini ad Deum referat-
tur, ut iurium eius irrogatum Majestati, repugnant.

Peccata contra nos ipsos sunt, quibus violatur ordo Peccata in
rationis, quem quisque servare debet erga seipsum: ut nos ipsos.
Primum est in proximum fuit, ex quibus violatur ordo ra-
tionis erga ceteros homines, servandus, five superiores nobis
sunt, five aequales, five inferiores, five nobis conjuncti, &
separati, five domestica, five extranei, ut furtum, homicidium,
perduellio, inobedientia, contumelia, calumnia, de-
tractio, & quicunque verbo, aut factis alteri fit injury.

Tripletum illud ordinem hominis, ad Deum feliciter, ad
seipsum, & ad proximum haec Sententia complexus est Apol.
ad Titum 2. 11. 12. Apparuit gratia Dei Salvatori: nostri
omnis hominibus, studiis nos, ut abnegantes impietatem,
& proficiales desideria, sobrie, & iuste, & p[ro]p[ri]e uocamus in
hoc saeculo. Hinc S. Fulgenz. Lib. 1. De Remissione Peccatorum,
cap. 28. hunc locum explicans, ait: Sobrietatem eu[er]tois,
quicquid more suo, vitamque componit. Et ille iuste vivit,
qui proximo nec malo aliquid ingerit, in quantum potest,
ad superiorum bona operationes imponit. Ille etiam per vivit,
qui per seipsum aliquid nec credit de Deo, nec dicit. Quisquis
ergo uult ad Regnum perseverare eorum, vivat sobrius in se-
miplo, iustitiam, uerum proximum, p[ro]p[ri]e uerum in Deo.

S. Bernardus, Declamationis in Evangelium, Eccl[esi]os
reliquum omnia, S. 38. ait: Exhibeat ergo sobrietas nobis
iuste proximum, p[ro]p[ri]e Deo. P[ro]p[ri]e enim cultus Dei est.

Hanc peccati divisionem tradit Ven. Beda, Lib. 1. in Ep.
ad Cor. c. 6. Due sunt, inquit, genera peccatorum: aut enim
in Deum peccare hominem, aut in hominem. Et infra: Peccatum
in Deum etiam corrupendo tempus eius, quod est in nobis.

ARTICULUS IX.

Peccatum aliud cordis, aliud oris, aliud operis est.

Peccatum secundum diversos gradus, intra eamdem spe-
ciem, dividitur in peccatum cordis, oris, & operis: Quia cordis
inchoatio peccati est in corde, Quia enim procedunt de ore,
de corde excent, & ea coinguntur hominem: De corde
enim excent cogitationes mala, homicidia, adulteria, for-
nicatio, furia, falsa testimonio, blasphemia. Hoc sunt,
qua coinguntur hominem (inquit Christus Matt. 15. 18. Ora.
19.) Secundus itaque gradus peccati est in ore, secundum
quod homo facile prorumpit ad manifestandum conceprum
cordis. Tertius gradus est in consummatione operis. Sic
incedens ex appetitu vindicta primum quidem perturbatur operis.
in corde secundo in verbis contumelioso prorumpit: tertio
ad facta injuria procedit. Idemque in luxuria, & alia
peccatis perspicuum est.

Hoc divisio peccati colligitur ex Psal. 23. 34. Quis ascendet in Montem Dominis aut quis stat in loco sancto ejus innocentia manibus, & mundo corde, qui non accipit in vano animam suam, nec turrit in dolo proximo suo.

S. evan. Hier. in cap. 43. Ezech. tria generalia delicta distinguunt, quibus humanum subjectum genus: Aut enim cogitatione, aut sermone, aut opere peccatum; Et hoc tria delictorum genera significari dicit hinc, virtus, & arite, quos offert pro peccato Lex iudei. Cogitatio (inquit) refutatur ad aritem, quia prima est omnium peccatorum. Ex quo duo alia peccata naescuntur. Hoc autem, sibiherius ad eloquum, sive sermonem, qui semper de exercitoribus discessus: Opere virtus despatitur, quantum vomer, & laboris, & terreni operibus manipulatis est.

Tres gradus peccati: suggestione, delictio, delictus, concussum. Peccatum cordis tribus gradibus perficitur, suggestione, delictione, consensu. Sicut enim in illo manus coniugio durum hominem, qui prius facti sunt, non manducare ferimus de ore vestra, sed tantummodo manducandum perfrueri. Multe autem non manducavit sola, sed vitro suo defecit, & simul manducaverunt: quamvis cum semper soluta locuta, & ab eo sola scita sit: ita & in quo quod etiam in homine uno dicuntur, & dignoscitur, occulto quedam stereotropo cognoscit, (vel ne ita dicam) qui in corporis sensu intenditur, sensu anima mortis, qui nobis peccatumque communis est, & scilicet eis a ratione sapientia... Cum ergo hinc intentionis mentis, qua in rebus temporaliis, & corporalibus præter aliens officium racione vivaciter versatur, carnalis illa sensus, vel animalis ingredi quamdam illecebriam fruendi se, ideo, tamquam homo quidam privatus & proprio, non tamquam publico, a que communis, quid est immutabile bonum, tunc velut serpens allegro sumnam; hinc autem interea confitetur, de ligno prohibito manducare est. Sed iste confessus si solus cogitationis delictatione contentus est, superiori vero autoritate confitit ita membra retinuntur, ut non exhibentur, iniquitatem sermone peccatum: sed habendum existimare velut cibum vestrum mulier sola comedere. Si autem in confessione male stendit rebas, quae personis corporis tentantur, ita determinat quodcumque peccatum, ut si potest sit, etiam corpore complicatur: Intelleximus est illa mulier deinde vitro suo simili etiudum illicetum cibum. Nique enim poterat peccatum non solum regundum fuisse, verum etiam efficaciter perpetrandum mente decenari, nisi & illa mensis intentio, præce quam summa patet, est membra in opus mouendi, vel ab opere exhibendi, mala adiutoria accedat, & servias. Verba sunt S. August. Lib. 12. de Tr. n. cap. 12.

Et Serm. 14. De Sermoni Domini in Monte, cap. 12. Trias sunt quibus implorat peccatum, suggestione, delictione, confessione. Suggestione sive per memoriam fit, sive per corporis, sensus, cum aliquid videtur, vel animus, vel desiderium, vel gustamus, vel tangimus. Quo si frui delectaveris, deliciose illa illicetra refrarandis est. Vultus cum leviorum, & vi- ficiis palati appetitus usq[ue]runt, non si nisi delectatione: Sed huic tam non confitetur, & cum dominicus rationis iure cohibemus. Si autem confitetur facta fuerit, plenum peccatum erit, utnam Deo in corde nostro, etiamque factio non inveterata hominibus. Ita ergo sunt isti gradus, quasi non peccat propter ignorantiam, sed peccat ignorans, inquit, S. Thom. 1. 2. q. 76. art. 1.

Ignorantia multiplex est: Vel enim spectari potest ex ignorantia parte mentis, vel ex parte objecti, vel ex parte hominis multplex. ignorans, vel ex parte voluntatis actu præconscientis.

Ex parte mentis quoniam facit, dividitur a Theologis in ignorantiam negativam, privativam, & prava dispositionis.

Ignorantia negativa est simplex scientia negatio, sive scientia rerum, quae sciunt alii non potest, nec debet. Sicut potest, & amentes ignari aleantur. Si enim ignorans alii qui sensi dicit potest, quicunque nescit, ea, quae ad statuum non pertinet. Et hoc quidem minus propria est ignorantia acceptio.

Ignorantia privativa est privatio scientie rerum illarum, quas aliquis sciens potest, & debet, sine quare sciens notitia debito actu recte exercere non potest; (ut loq. S. Th.) Ignorantia prava dispositionis est habens, vel dispositio scientie contraria; cum videlet homo talis principis, & falsis opinione imbutus est.

Ignorantia ex parte objecti, quod ignoratur, alia est facta, alia juris.

Ignorantia facta est respectu aliquius particularius contingens circa materiam, vel circumstantiam actus, quae factio potest ignorari. Talis fuit ignorans Jacob Liam pro Racheli cognoscens: (Gen. 29. 23. 24.)

Ignorantia juris est privatio scientie rerum illarum, quae legi, vel legitima confutudine viuus legis obtineunt sunt constituta.

Alia est juris divini, alia juris humani. Ignorantia juris divini, alia est juris divini naturalis, alia juris divini positivi. Ignorantia juris humani, alia est juris Ecclesiastici, alia iuris.

Ex parte hominis, dividitur ignorantia in eam, quae vinclatur, & in eam, quae invincibilis est.

Ignorantia vincibilis est ea, quae humana studio, & diligenter Vinci potest. Talis est ignorantia rerum, quae homo sciens tenetur, sive quis necessaria sunt absolute ad statu-

De Peccatis.

Iustum eternum consequendam, sive ad officium, ad quod item eternum consequentiam, sive peccatum; peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mortem. Illius generis peccatum dicitur etiam ex infirmitate, quia perurbationes huius cupiditates, nimis agitantes merito mincipiantur. Hoc illud Davidis Ps. 6. Misericordia mei Domini, quoniam in firmis sum. Talis fuit Davidis, & S. Petri peccata: talis fuit quacumque ex meta, ira, concupiscentia, vel alijs animi perturbatione committuntur.

Animi autem perturbatio, sive cupiditas, vel antecedens cupiditas. Ut, vel consequens. Antecedens illa est, quae judicium rationis, & motus voluntatis anteverit, tamque trahit, vel inclinat ad confessum. Consequens illa est, quae motus voluntatis sequitur, sicut libido, vel ira sponte excitata, ut quis aliena malitia trahatur, vel ut inimicorum lexisuratur. Pro antecedens libertatem minor. Rationem enim perturbat: Ratio perturbata singulis operis circumstantias minus accurate cognoscere, & expondere potest: quod tamen ad perfectam libertatem est necessarium. Patio consequens auget voluntarium, aut certe signum est voluntatis vehementissimi, & ad peccatum propinquioris. Nemo autem existimet, concupiscentiam redire peccatum, quod ex illa ortum habet, profus voluntarium, qui scribi Apost. ad Gal. 5. 19. Causa enim concupiscentiae adversus spiritum spiritum autem adversus carnem: haec enim habentur adversantes uterque quaque vultus, illa faciat. Vel etiam postrema illa verba referenda non sunt ad exterrum actum, quia concupiscentia est causa, quod hat contra voluntatem: sed referenda sunt ad primum concupiscentiam motus; Velle enim homo justus motus illos non experiri, & timet vultus nolit, eos patitur. Quo sensu ab eodem Apollolo dictum est ad Rom. 7. 15. Quod est malum, illud facio. Vel referi possunt voluntati alias ad illud agendum proprie: sed est non voluntarium, quis non potest esse actum voluntum, quod ignoranter est.

Ignorantia consequens est ea, quae judicium rationis, & motus voluntatis sequitur, adeoque est voluntaria.

Duplicis haec genitrix: Quodam directe, quodam indirecte volita est.

Directa volita est illa, in quam fertur voluntas, & quam citro amplexitur: sicut cum aliquis vult ignorare, qua facilius eternum specane, ut libenter peccet, nullaque conscientia stimulis a peccato deterretur, vel ut ignorantia suffragio peccatum excusat, secundum illud Job 2. 13. 14.

Dicuntur in bonis diei facta, & in puto inferna descendunt. Quodam autem est Deus: Reedea nobis, & scientiam viam tuam nostram. Quodam vero est illa, qui resit mens tua, omnino non sentire: Mali voti homo est, si talis adversariorū via erat. Ego factus sum, quicquid in me rebellis adversus meum est: Non legam, sed accusans. Nam Lex spiritus ait non habet culpam: Carnalis venimutus incurrit in culpam. Non agis quod vult, cum vult non potest, quia quando poterat vultus. Per miseros lumen perdidi bonum potest, & capi potest, & dicit: Non quod vult ago... Ta non vult, & non conscientia illa, qui resistit mens tua, omnino non sentire: Mali voti homo est, si talis adversariorū via erat. Ego factus sum, quicquid in me rebellis adversus meum est: Non legam, sed accusans. Nam Lex spiritus ait non habet culpam: Carnis anima subdidit, anima sibi si semper illa factet sub Domino sua, semper & ista credere domina posuitur per infernum. Caro enim concupiscentia adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem. Hoc enim, inquit, Ps. 111. 11. 12. invicem advenatur, ut non ea, quae vult, faciuntur. In aliis est, Non quod vult ago. Concupiscentia enim caro adversus spiritum, & non concupiscentia: Pro magno habet, si non confirmant, oportet tamen, utraream. Ergo, Non quod vult ago. Volo enim ut concupiscentia caro adversus spiritum, & non potest. Quid mihi bis calamitatis? Ingratia Melita, qui calamitatis infirmo? Sine ut Medicum regem. Redime illo per redempcionem tuam, non per potestatem meam: Ido mihi sanitatem, quam debet habere, non arogem, quia dicendum rego Tu antem naturam defensor, vel potius oppositor, dum quicquid natura sana laudat Creatorem, excludit a longa vita salutem. Qui crevit, sonat: vocem perspicit, levat per se ipsum. Ipsa fides est, ipsa veritas, hoc est Christiana Fidei Fundamentum. Unus & unus. Unus homo per querendam, ait, homo per quem strutura: Per illum ruleta, per hunc struttura. Dicitur, qui non maneat: erigit quis non ecclitat: Ratis illa, quia dimisit Manentes: Manentes illa defendit ad faciem, si ergo concupiscentia caro adversus spiritum, ut in hoc ipso non quid est agas, quia viuus non concupiscentia, mens consideratione diffidente, vel impediente, iuxta illud Dan. 13. 56. Species decepti sunt, & concupiscentia subvertit verum. Et Jac. 1. 14. 15. Unus quisque vel tentatur a concupiscentia sua defensus, & illecius. Deinde Nasar. Alex. Theol. Tom. II.

Peccatum ex cupiditate, sive animi perturbatione, illud est, ad quod voluntas inclinatur, & allicitur a concupiscentia, mens consideratione diffidente, vel impediente, iuxta illud Dan. 13. 56. Species decepti sunt, & concupiscentia subvertit verum. Et Jac. 1. 14. 15. Unus quisque vel tentatur a concupiscentia sua defensus, & illecius. Deinde

Nasar. Alex. Theol. Tom. II.